

Spis treści

Wprowadzenie - Rzeczpospolita u progu katastrofy	9
<i>Wiek straconych nadziei</i>	9
<i>Rywalizacja między sejmem a królem</i>	10
<i>Początki rządów sejmikowych</i>	12
<i>Średnia szlachta i magnaci</i>	13
<i>Państwo wielu narodów i wielu wyznań</i>	15
<i>Wzrost poczucia obywatelskiego</i>	16
I Kryzys wolności	19
<i>Ukraina w połowie XVII wieku</i>	19
<i>Początki powstania Chmielnickiego</i>	20
<i>Krwawe bezkrólewie</i>	24
<i>Elekcja Jana Kazimierza i sejm koronacyjny</i>	28
<i>Niefortunne rokowania i obrona Zbaraża</i>	31
<i>Protekcja turecka nad Ukrainą i bitwa pod Beresteczkiem</i>	34
<i>Pierwsze liberum veto i Batoł</i>	38
<i>Uгода perejasławska</i>	42
<i>Drugie liberum veto i początek wojny z Rosją</i>	46
<i>Wielkie Księstwo Litewskie - ofiara najazdu moskiewskiego</i>	47
<i>Walki obronne na Białorusi i Ukrainie</i>	48
<i>Przygotowania szwedzkie do wojny</i>	49
<i>Najazd szwedzki - czas kapitulacji</i>	52
<i>Najazd szwedzki - czas oporu</i>	55
<i>Walki ze Szwedami</i>	60
<i>Usuwanie wojsk szwedzkich z ziem polskich</i>	63
<i>Polska ofensywa dyplomatyczna</i>	66
<i>Pierwsza próba rozbioru Rzeczypospolitej</i>	68
<i>Końcowe lata wojny ze Szwecją</i>	71
<i>Pokój oliwski</i>	73
<i>Zniszczenia wojenne</i>	74
<i>Straty demograficzne</i>	77
<i>Ujawnienie się niedostatków organizacji państwa</i>	78
<i>Reforma albo zapaść</i>	79
<i>Program reform</i>	80
<i>Unia hadziacka i wznowienie wojny z Rosją</i>	81
<i>Zwycięskie walki z Moskwą: szczęśliwy rok 1660</i>	83
<i>Naruszenie podstaw ustroju: wygnanie arian</i>	87
<i>Próby wprowadzenia elekcji za życia króla</i>	89
<i>Fatalny sejm 1661 roku</i>	90
<i>Konfederacje wojskowe</i>	91
<i>Dezorganizacja państwa przez Związek Święcony</i>	93
<i>Rezygnacje w Prusach Książęcych i na Śląsku</i>	94
<i>Przygotowanie kampanii moskiewskiej</i>	95

<i>Ostatnia polska wyprawa na Moskwę</i>	96
<i>Rozejm andruszowski i zmiana przymierzy</i>	101
<i>Źródła rokoszu Lubomirskiego</i>	103
<i>Nieudana walka dworu z rokoszem Lubomirskiego</i>	105
<i>Abdykacja Jana Kazimierza</i>	108
<i>Elekcja Michała Korybuta Wiśniowieckiego</i>	110
<i>Pierwsze niepowodzenia</i>	112
<i>Zmagania z magnacką opozycją</i>	115
<i>Wsparcie szlachty dla króla</i>	116
<i>Ukraiński zamęt</i>	118
<i>Początek haniebnego roku 1672: zerwanie sejmu zimowego</i>	121
<i>Próby detronizacji Michała Korybuta i zerwanie sejmu wiosennego</i>	122
<i>Rzeczpospolita osamotniona wobec najazdu tureckiego</i>	124
<i>Upadek Kamieńca i dalsze walki z najeźdźcą</i>	126
<i>Upokorzenie w Buczaczu</i>	127
<i>Konfederacje w Gołębiu i Szczepieszynie</i>	129
<i>Pojednanie</i>	131
<i>Przygotowanie rozprawy z Turkami</i>	132
II. „Babie lato” sarmackiego państwa	135
<i>Ostatnie lata świetności Rzeczypospolitej polsko-litewskiej</i>	135
<i>Zwycięstwo chocimskie</i>	135
<i>Elekcja Jana III Sobieskiego</i>	139
<i>Odparcie najazdów tureckich</i>	139
<i>Sejm koronacyjny i Żurawno</i>	141
<i>Szansa odzyskania Prus Książęcych</i>	143
<i>Meandry polityki bałtyckiej Jana III</i>	146
<i>Niepowodzenia dyplomatyczne w Stambule i Moskwie</i>	148
<i>Sejm grodzieński 1678 roku i zwrot w polityce Jana III</i>	150
<i>Przymierze z Austrią</i>	153
<i>Z odsieczą pod Wiedeń</i>	155
<i>Bitwa wiedeńska</i>	158
<i>Niepowodzenia w sprawie Węgier</i>	161
<i>Liga Święta</i>	166
<i>Nieudane wyprawy na Mołdawię</i>	167
<i>Pokój moskiewski i niefortunna wyprawa 1686 roku</i>	170
<i>Gorączka opozycji - sejm 1688 roku</i>	173
<i>U progu wojny domowej</i>	175
<i>Ułuda poprawy - sejm 1690 roku i ostatnia wyprawa na Mołdawię</i>	178
<i>Pod rządami Marysieńki</i>	181
<i>Opozycja Sapiehów i pogłębianie się rozkładu państwa</i>	185
<i>Odbudowa gospodarki i rozwój kulturalny</i>	189
<i>Sarmatyzm</i>	192
<i>Katolicyzm pod presją sarmatyzmu</i>	194
<i>Ograniczanie uprawnień innowierców</i>	197
<i>Upadek szkolnictwa</i>	199
<i>Przeblyski „wieku rozumu” w nauce</i>	201

<i>Literatura dojrzałego Baroku</i>	203
<i>Sztuka sarmackiego Baroku</i>	206
<i>Promieniowanie kultury sarmackiej</i>	209
<i>Życie codzienne w Rzeczypospolitej</i>	210
<i>Bilans „babiego lata”</i>	215
III. Wokół unii personalnej z Saksonią	217
<i>Ponure bezkrólewie</i>	217
<i>Początki „czasów saskich”</i>	218
<i>Saksonia - nowy partner Polski i Litwy</i>	221
<i>Niepowodzenia absolutystycznych dążeń w Saksonii</i>	223
<i>Rzeczpospolita w planach Augusta II</i>	227
<i>Wokół ściślejszego zespolenia Polski i Saksonii</i>	229
<i>Opanowanie tronu i koronacja Augusta II</i>	231
<i>Ostatnia kampania i pokój z Turcją</i>	233
<i>Przygotowanie działań nad Bałtykiem</i>	235
<i>Kwestia pruska i sejm pacyfikacyjny</i>	237
<i>Walki w Wielkim Księstwie Litewskim</i>	239
<i>Początki Wielkiej Wojny Północnej: kampania inflancka</i>	243
<i>Przeniesienie wojny na tereny Rzeczypospolitej</i>	246
<i>Najazd szwedzki i bitwa pod Kliszowem</i>	248
<i>„Taniec goniony”</i>	251
<i>Rady Senatu i sejm 1703 roku</i>	253
<i>Odpowiedź opozycji - konfederacja warszawska</i>	255
<i>Elekcja antykróla</i>	256
<i>Konfederacja sandomierska i sojusz narewski</i>	257
<i>Traktat warszawski i dalsze sukcesy Szwedów</i>	260
<i>Traktat w Altranstädt</i>	263
<i>Rzeczpospolita na łasce cara</i>	264
<i>Stanisław I i sandomierzanie</i>	266
<i>Restauracja Augusta II</i>	268
<i>Włączenie się Turcji do wojny i walki na Pomorzu Szczecińskim</i>	270
<i>Kryzys 1713 roku</i>	271
<i>O wzmocnienie władzy monarszej</i>	273
<i>Konfederacja tarnogrodzka</i>	277
<i>Rokowania z tarnogrodzianami</i>	281
<i>Traktat warszawski i sejm „niemy”</i>	282
<i>O uwolnienie spod kurateli rosyjskiej: sejmy z lat 1718-1720 i traktat wiedeński</i>	286
IV. Między anarchią a Oświeceniem	291
<i>Zniszczenia wojenne i upadek gospodarczy</i>	291
<i>Wzrost ciężarów chłopskich</i>	292
<i>Zubożenie chłopów i jego społeczne konsekwencje</i>	293
<i>Upadek miast</i>	295
<i>Autonomia i pozycja Żydów</i>	296
<i>Zmiany w położeniu szlachty</i>	298
<i>Latyfundia magnackie</i>	299

<i>Początki manufaktur magnackich</i>	301
<i>Rola państwewek magnackich w dezintegracji Rzeczypospolitej</i>	302
<i>Zróżnicowanie wewnętrzne magnaterii</i>	304
<i>Mentalność magnatów</i>	306
<i>Upadek poczucia obywatelskiego</i>	309
<i>Rozkład sejmu walnego</i>	310
<i>Kryzys władzy królewskiej i urzędów ministerialnych</i>	311
<i>Sądownictwo na usługach magnatów</i>	316
<i>Sejmiki jako organa władzy prowincjonalnej</i>	318
<i>Słabe wojsko i słaba dyplomacja</i>	320
<i>Głosy krytyczne i pierwsze szlacheckie pomysły reformatorskie</i>	322
<i>Rzeczpospolita jako obiekt w polityce międzynarodowej</i>	327
<i>Układy sąsiadów w obronie złotej wolności w Polsce</i>	328
<i>Sprawa toruńska i jej reperkusje</i>	329
<i>Ograniczanie praw dysydentów</i>	331
<i>Powstanie wielkich obozów politycznych: Familia i Potoccy</i>	333
<i>Zabiegi o następstwo tronu po Augustie II</i>	335
<i>Przedostatnie bezkrólewie i elekcja Stanisława Leszczyńskiego</i>	338
<i>Interwencja rosyjska i druga elekcja</i>	339
<i>Wojna o tron polski - obrona Gdańska</i>	340
<i>Konfederacja dzikowska</i>	341
<i>Pacyfikacja Rzeczypospolitej</i>	344
<i>Wojna wschodnia i stracona szansa wzmocnienia Rzeczypospolitej</i>	346
<i>Śląsk przed najazdem pruskim</i>	347
<i>Najazd pruski na Śląsk</i>	352
<i>Rzeczpospolita wobec pierwszej wojny śląskiej</i>	353
<i>Rzeczpospolita wobec drugiej wojny śląskiej</i>	354
<i>Między Czartoryskimi a Potockimi</i>	356
<i>Rzeczpospolita wobec wojny siedmioletniej</i>	359
<i>Przewroty petersburskie i ich wpływ na sytuację w Rzeczypospolitej</i>	361
<i>Przenikanie myśli oświeceniowej do Rzeczypospolitej</i>	363
<i>Podłoże przyswajania ideologii Oświecenia w Rzeczypospolitej</i>	364
<i>Pozycja Kościoła katolickiego</i>	368
<i>Obce impulsy we wczesnym Oświeceniu</i>	371
<i>Przełom w szkolnictwie</i>	374
<i>Rozwój nowej nauki i jej mecenasi</i>	377
<i>Początki czasopiśmiennictwa oświeceniowego</i>	379
<i>Sztuka na przejściu od Baroku do Oświecenia</i>	380
<i>Pomysły reformatorskie z lat czterdziestych</i>	382
<i>„Głos wolny wolność ubezpieczający”</i>	384
<i>„O skutecznym rad sposobie”</i>	386
Zakończenie	389
Zestawienie wybranej literatury	393
Indeks	396